

MIÉRT NEM TERJESZTI A PARADICSOM BRONZFOLTOSÁG VÍRUST (*TOMATO SPOTTED WILT VIRUS*, TSWV) A DOHÁNYTRIPSZ (*THRIPS TABACI* LINDEMAN) ÉSZAK-AMERIKÁBAN

JENSER GÁBOR¹, ALMÁSI ASZTÉRIA¹, FAIL JÓZSEF², TÓBIÁS ISTVÁN¹

¹MTA Növényvédelmi Kutatóintézete, Budapest

²Budapesti Corvinus Egyetem, Kertészettudományi Kar, Budapest

A világon széleskörűen elterjedt, súlyos gazdasági károkat okozó paradicsom bronzfoltosság vírust (*Tomato spotted wilt virus*, TSWV) kizárólag Thysanoptera fajok képesek terjeszteni. Az öt ismert vektorfaj közül a dohánytripszet (*Thrips tabaci* Lindeman) több szerző, elsősorban Észak-Amerikában nem tartja a TSWV vektorának. Tekintettel arra, hogy ez a faj a vírus legrégebben ismert terjesztője világszerte, kerestük az eltérő megítélésének okát.

A dohánytripsznek Zawirszka többek által megerősített véleménye szerint két rassa van: az elsősorban dohány tápnövényen szaporodó *T. tabaci tabaci*, valamint a hagymán és számos más növényen szaporodó *T. tabaci communis*. Az irodalmi adatok szerint a TSWV-t csak a *T. tabaci tabaci* rassz egyedei terjesztik. Észak-Amerikában a dohánytripsz elsősorban a hagymának és a káposztának jelentős kártevője, dohányon nem fordul elő.

Észak-Amerikában hagymáról és káposztáról, valamint Magyarországon hagymáról, káposztáról és dohányról gyűjtött *Thrips tabaci* példányokat hasonlítottunk össze molekuláris vizsgálatok alapján. A DNS kivonást RedExtract-N-AmpTM (Sigma) kittel végeztük a gyártó utasításai szerint. A molekuláris vizsgálatok során a mitokondriális DNS egy-egy szakaszát (CytB és COI), valamint a riboszóma ITS2 szakaszát emeltük ki és szaporítottuk fel PCR (polimeráz láncreakció) módszerrel. Az előzetes eredmények alapján az ITS2 szakaszból kiemelt PCR termék bizonyult számunkra a legmegfelelőbbnek. A PCR terméket CloneJet (Fermentas) vektorba klónoztuk, majd meghatároztuk a bázissorrendjét.

A szekvencia adatok alapján a *Thrips tabaci* hagymáról és káposztáról származó észak-amerikai egyedei egymással és a magyar hagymáról és káposztáról származó egyedeivel 99% fölötti azonosságot, míg a magyarországi dohányról származó *T. tabaci* egyedekkel mindössze 95%-os azonosságot mutatott.

Eredményeink valamint az irodalmi adatokból ismert gazdanövénykör alapján kétséget kizáróan feltételezhető, hogy Európából Észak-Amerikába a *T. tabaci communis* rassz egyedeit hurcolták be hagymával. Ebből adódóan ez a rassz közvetlen kárt okoz a hagymán és a káposztán, de nem él a dohányon, és ezért nem is vektora a TSWV-nek.